

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова
Навчально-науковий гуманітарний інститут
Кафедра журналістики, реклами та PR-технологій

«Допущений до захисту»

Завідувач кафедри

Філатова О.С.

«13» 06 2024 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»

на тему: «Телеграм-канали як засіб ведення інформаційної війни»

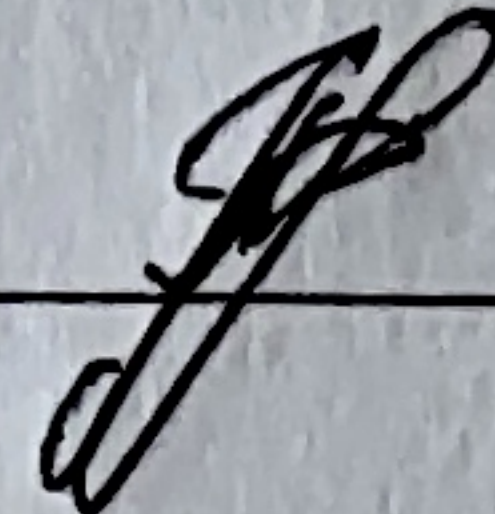
Виконав: студент 4 курсу,

групи 4561

спеціальності

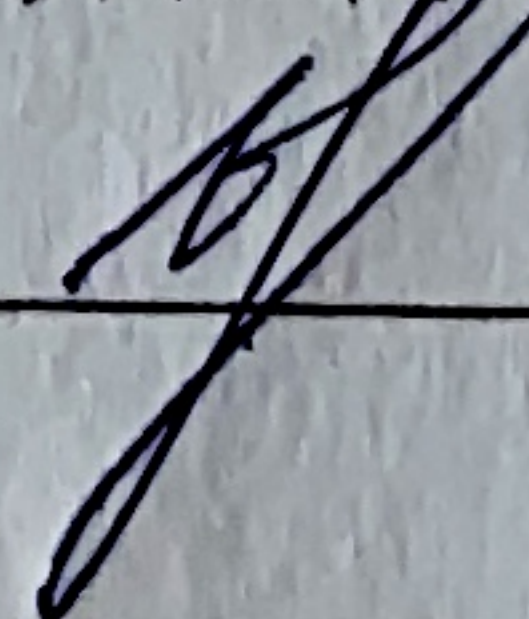
061 Журналістика

Ігуменов Ростислав Сергійович

Керівник: кандидат філологічних

наук, доцент Гузенко С. В.

Миколаїв – 2024 р.

ЗМІСТ

РОЗДІЛ I. РОЛЬ ТЕЛЕГРАМ КАНАЛІВ У СУЧАСНОМУ ІНФОРМАЦІЙНОМУ ПРОСТОРИ.....	5
1.1 Виникнення та особливості телеграм каналів	5
1.2 Роль телеграм каналів у формуванні громадянської думки	12
1.3 Вплив телеграм каналів на політичні та соціальні процеси	16
ВИСНОВОК ДО ПЕРШОГО РОЗДІЛУ.....	20
РОЗДІЛ II. СТРАТЕГІЇ ТА ПРАКТИКИ ВЕДЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ВІЙНИ ЧЕРЕЗ ТЕЛЕГРАМ КАНАЛИ	21
2.1 Використання Телеграм-каналів для поширення дезінформації та маніпуляції.....	21
2.2 Мобілізація груп та організація акцій через Телеграм-канали.....	29
2.3 Взаємодія з іншими платформами та каналами комунікації для підсилення впливу.....	33
ВИСНОВОК ДО ДРУГОГО РОЗДІЛУ	37
ВИСНОВКИ	38
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	41
ДОДАТКИ	46
ДОДАТОК А Види дописів у телеграм-каналах	46

ВСТУП

Актуальність теми. У сучасному світі інформаційні технології відіграють вирішальну роль у формуванні громадської думки, політичних процесів та соціокультурних змін. Телеграм-канали є одним із ключових інструментів цього впливу. Вони стали не лише джерелом інформації, але й платформою для маніпуляцій, дезінформації та інформаційної війни. Тому дослідження їх ролі та впливу на суспільство є актуальним питанням, яке потребує наукового пізнання та аналізу.

Об'єктом дослідження є телеграм-канали, які є особливою формою інформаційної комунікації в цифровому просторі.

Предметом дослідження є роль телеграм-каналів як засобів ведення інформаційної війни.

Метою дослідження є систематизація та аналіз ролі телеграм-каналів у сучасному інформаційному просторі, вивчення їхнього впливу на формування громадської думки, політичні та соціальні процеси, а також розкриття стратегій і практик ведення інформаційних війн через ці канали.

Завдання дослідження:

1. Вивчити форму та особливості телеграм-каналів;
2. проаналізувати роль телеграм-каналів у формуванні громадської думки;
3. з'ясувати вплив телеграм-каналів на політичні та соціальні процеси;
4. вивчити стратегії та практики ведення інформаційної війни через телеграм-канали;
5. визначити можливості мобілізації груп та організації акцій через телеграм-канали;
6. розглянути взаємодію телеграм-каналів з іншими платформами та каналами комунікації для підсилення впливу.

Стан наукової розробки: Питання впливу телеграм каналів на суспільно-політичні процеси активно вивчається в сучасній науці.

Джерельна база дослідження: українські телеграм-канали.

Методи дослідження:

У дослідженні використані наукові методи аналізу, синтезу та систематизації літературних джерел.

Практичне значення отриманих результатів:

Результати дослідження можуть бути використані для підвищення медіаграмотності суспільства, розробки ефективних стратегій боротьби з дезінформацією та маніпуляціями в цифровому просторі, а також для розробки політики інформаційної безпеки.

Апробація результатів дослідження: Основні положення і результати дослідження були представлені та обговорені на наукових конференціях, семінарах та круглих столах, зокрема на конференціях «Інформаційна безпека в умовах сучасних викликів», а також опубліковані у фахових виданнях.

Структура роботи: Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків.

РОЗДІЛ I. РОЛЬ ТЕЛЕГРАМ КАНАЛІВ У СУЧАСНОМУ ІНФОРМАЦІЙНОМУ ПРОСТОРИ

1.1 Виникнення та особливості телеграм каналів

Месенджери стали невід'ємною частиною нашого повсякденного життя, здобувши велику популярність порівняно недавно. Вони відкрили новий спосіб спілкування між людьми, який не залежить від географічних обмежень, завдяки миттєвому обміну повідомленнями. За допомогою месенджерів можна передавати текст, фото, відео та аудіо.

Науковець Д. Соколова, спираючись на роботи А. Амзіна та С. Паранька, визначає месенджери як сервіси для миттєвого обміну повідомленнями, які функціонують через програмні додатки з використанням Інтернету [18, с.137].

Історія месенджерів починається ще з кінця ХХ століття. Перші месенджери були створені в США у 1980-х роках, серед яких програми Talk (1982 рік) та Zephyr (1987 рік).

Сучасні дослідники у галузі комунікації проявляють активний інтерес до вивчення нових засобів медіа. Одним з актуальних форматів масової комунікації на сьогодні є публічні канали в месенджері Telegram.

Розроблений у 2013 році Павлом Дуровим та його командою, «Telegram» почав як конкурент WhatsApp. Цей месенджер пропонує можливості для чатів, каналів та ботів.

У 2013 році Павло Дуров вирішив випробувати технологію зашифрованого листування – MTProto, яку розробив його брат Микола Дуров. Це був для нього експеримент, щоб перевірити, як ця технологія впорається з великим навантаженням. І саме так народилася перша версія програми Telegram, яка залишається доступною практично на всіх платформах і до сьогодні [16].

Хоча функціонально Telegram нагадує інші месенджери, його творці визначають основні переваги перед конкурентами (WhatsApp, Facebook Messenger, Viber) у швидкості, Telegram характеризується високою

швидкістю передачі даних, що робить його пріоритетним для користувачів з повільним інтернет-з'єднанням. Ця перевага створює сприятливе враження порівняно з аналогічними продуктами. Незважаючи на те, що Telegram звинувачують у плагіаті та критикують конкуренти, він стає все більш популярним з кожним днем [13].

У 2022 році аудиторія «Телеграму» становила понад 700 мільйонів користувачів по всьому світу. Для порівняння, у квітні цього ж року кількість користувачів складала 500 мільйонів, тобто за кілька місяців месенджер збільшив свою аудиторію на 40%. Основними користувачами є молоді люди у віці від 18 до 24 років. У 2022 році зріс попит на новини у телеграм-каналах, що призвело до розширення аудиторії, яка стала більш різноманітною.

Л. Чернявська та Н. Данилюк вважають, що телеграм-канали є важливим засобом для цифрової трансформації українських ЗМІ. Вони відзначають, що ця платформа значно допомагає журналістам, оскільки сприяє розповсюдженню матеріалів, підвищенню авторитету медіа та покращенню зв'язку з аудиторією. Телеграм забезпечує редакції широким спектром мультимедійних інструментів для використання текстового, візуального, відео- та аудіо контенту [4, с.192].

І. Мудра та О. Кухарська заявляють, що месенджери відіграють ключову роль у просуванні та розповсюдженні медійного контенту [12, с.49].

Telegram швидко став популярним завдяки своїм функціям безпеки та конфіденційності. Телеграм-канали дозволяють їхнім власникам надсилати повідомлення необмеженій кількості підписників, що робить їх ефективним інструментом масової комунікації. Кожен допис у каналі має власний лічильник переглядів, а нові підписники можуть бачити всі попередні дописи з моменту створення каналу.

У 2015 році Telegram представив нову функцію - канали. Це дозволило користувачам створювати публічні або приватні платформи для розповсюдження інформації великій аудиторії. Канали швидко стали

популярними серед медіа, блогерів і організацій завдяки можливості миттєвої доставки повідомлень і зручності в управлінні контентом.

Функція каналів у Telegram дозволяє користувачам створювати та підписуватися на публічні медіа-канали для отримання новин, оновлень та іншої цікавої інформації. Ці канали можуть мати відкритий доступ для всіх користувачів Telegram або бути обмеженими за запрошенням або посиланням.

Особливістю Telegram є підтримка різних форматів контенту, таких як текст, зображення, відео та аудіо. Адміністратори каналів можуть використовувати опції, як-от опитування, живі трансляції, хештеги для навігації та збереження анонімності підписників.

Телеграм-канали забезпечують зручність для користувачів завдяки можливості налаштовувати сповіщення, використовувати секретні чати, які мають функцію самознищення повідомлень, та підтримувати синхронізацію між різними пристроями, що робить комунікацію ефективною та безпечною.

Публічні канали доступні всім користувачам месенджера, і автор може створити посилання для простого знаходження каналу у загальному пошуку.

Приватні канали неможливо знайти через пошук. Система генерує посилання, і користувачі можуть перейти в канал та підписатися тільки за запрошенням.

Конвергентне медіасередовище дозволяє телеграм-каналам стати одним з найважливіших медіа-інструментів, що допомагає розширити способи донесення інформації до громадськості. Серед основних переваг платформи - швидкість поширення новин, лаконічність, мультимедійність, простота використання та доступність. Зокрема, в умовах авторитарних режимів важливими перевагами стають анонімність Telegram-каналів та обмежена можливість їхнього повного блокування.

Водночас до недоліків анонімних Telegram-каналів можна віднести суб'єктивність дописів, політичну заангажованість, маніпуляції, поширення неправдивої інформації та їх можливе використання в інформаційних війнах.

Це підкреслює важливість розвитку медіаграмотності серед споживачів інформації, незалежно від того, через які канали вони отримують доступ до інформації.

Що стосується телеграм-каналів політиків, то вони виступають додатковим засобом взаємодії з громадянами, доповнюючи інші ЗМІ та медіа, що формують громадську думку. Цими каналами активно користуються чиновники, політики, експерти та інші лідери думок [23].

Анонімні та офіційні телеграм-канали мають різні функції та призначення, але загалом вони сприяють розширенню доступу до інформації та урізноманітненню медіаконтенту.

Анонімні канали зазвичай створюються без чіткої атрибуції або приналежності до конкретної особи чи організації. Вони часто використовуються для поширення чуток, неофіційної інформації та обміну конфіденційними думками або даними, які не можуть бути офіційно опубліковані. Анонімність дозволяє авторам вільно висловлюватися, не боячись репресій чи переслідувань. Ці канали можуть бути як інструментом для обговорення важливих соціальних, політичних чи економічних питань, так і джерелом дезінформації чи пропаганди.

З іншого боку, офіційні Telegram-канали створюються організаціями, компаніями, державними органами або громадськими діячами. Вони використовуються для поширення офіційної та задокументованої інформації, новин, прес-релізів та оголошень. Офіційні канали спрямовані на підтримку прозорості та довіри між організацією та її аудиторією. Ці канали часто використовуються для маркетингових кампаній, зворотного зв'язку з клієнтами або громадянами, а також для своєчасного інформування про зміни та події.

Різниця між анонімними та офіційними каналами полягає в рівні відповідальності за поширювану інформацію. В офіційних каналах конкретна організація або особа несе відповідальність за достовірність і наслідки публікацій, тоді як в анонімних каналах ця відповідальність набагато менш

чітка, що може призвести до зловживань і розповсюдження неправдивої інформації.

Канали можуть мати необмежену кількість підписників, що робить їх ідеальними для масових оголошень або розсилок.

Незалежно від типу каналу нові учасники можуть переглядати історію повідомлень з моменту створення каналу.

При виборі типу каналу важливо керуватися своїми цілями. Якщо це інформаційний ресурс із платною підпискою, ймовірно, він буде приватним. Якщо ж ви маєте намір розвивати канал та привертати роботодавців або клієнтів для збільшення продажів, краще обрати публічний тип каналу.

Ведення Telegram-каналу вимагає уваги до деталей і стратегії. Перш за все, необхідно вибрати тему, яка цікава і знайома адміністратору каналу, щоб він міг стати експертом у цій галузі і надавати цінний контент підписникам. Робити регулярні публікації - це важливо, але якість завжди переважає над кількістю. Важливо надавати аудиторії інформативний, цікавий та актуальний матеріал [7].

У Telegram-каналах можна знайти різні типи постів залежно від призначення та тематики каналу. Це новини, аналітика, коментарі експертів, спеціальні тематичні публікації, пости спільнот, інформація від офіційних осіб та компаній, реклама, гумор та розваги. Ці пости можуть бути текстовими, зображувальними, відео або посиланнями на інші ресурси. Вони орієнтовані на різні аудиторії і відображають різноманітні інтереси та потреби користувачів. (Додаток А)

Зазвичай канал стає конкурентоспроможним, коли він першим публікує унікальну та оригінальну інформацію (це особливо важливо для новинних каналів) та додає трошки гумору. Навіть у телеграмі, де аудиторія менша, гумор досить добре сприймається, і це вимагає особливого підходу до подання інформації. Лише в такий спосіб канал може успішно розвиватися, просуватися та приносити прибуток.

Взаємодія з аудиторією є ключовим елементом для успіху каналу. Адміністратор повинен бути готовим відповідати на коментарі, прохання та запитання підписників, створювати діалог і залучати їх до дискусій. Це допомагає підтримувати активну спільноту та підвищувати суспільний інтерес.

Якщо використовується хештег у публікації в каналі Телеграм, користувачі зможуть знаходити його лише у власних чатах. Тобто для інших користувачів, які не підписані на конкретний канал, видання за тим самим хештегом буде недоступним для пошуку.

Просування каналу також має велике значення. Адміністратор може використовувати різні стратегії, такі як крос-постинг контенту в інших соціальних мережах, співпрацю з іншими каналами або блогерами та рекламні кампанії. Для того, щоб визначити найбільш ефективні методи просування, необхідно також враховувати аналіз.

Ключовим моментом є залучення каналів та читачів. Побудувавши відносини зі спільнотою, адміністратор може надати аудиторії цінну інформацію та викликати інтерес до контенту. Це створює можливість створити успішний і популярний Telegram-канал.

Щоб забезпечити успіх вашого Telegram-каналу і зробити його прибутковим, важливо активно монетизувати свій контент. Такі методи, як пряма реклама, інтеграція реклами, платний контент і пожертви, можуть стати джерелами доходу. Однак головним активом є довіра аудиторії, тому вибір рекламних партнерів та пропозицій має бути продуманим і відповідати інтересам аудиторії.

Додатковим джерелом доходу також може стати продаж продуктів або товарів, пов'язаних з темою, особливо якщо канал має велику аудиторію. Однак важливо дотримуватися балансу між комерційним і некомерційним контентом, щоб не втратити довіру аудиторії.

Зростаюча конкуренція у просторі Telegram-каналів вимагає від власників каналів стежити за якістю контенту та шукати конкурентні

переваги. Заборона на репост контенту та використання водяних знаків може захистити контент від копіювання та збереження, а також підвищити його цінність в очах рекламодавців.

Важливо дотримуватися балансу між рутиною і творчістю, щоб підтримувати натхнення і якість контенту. Регулярне оновлення контенту та експерименти з новими ідеями допоможуть залучити й утримати аудиторію, що має вирішальне значення для успіху Telegram-каналу [40].

Telegram-канали використовуються для різноманітних цілей: від новинних ресурсів і освітніх платформ до корпоративних комунікацій і маркетингових кампаній. Їхня здатність до швидкого розповсюдження інформації та доступ до великої аудиторії робить їх особливо привабливими для маркетингових спеціалістів та активістів.

Вони продовжують розвиватись, адаптуючись до змінних потреб користувачів і технологічних умов, що забезпечує їхню актуальність і популярність у світі цифрових комунікацій.

1.2 Роль телеграм каналів у формуванні громадянської думки

Телеграм-канали стають все більш значущими для медійних платформ, оскільки вони є джерелом контенту, відстежують актуальні політичні теми, що впливають на суспільство, та аналізують настрої ключових аудиторій.

Соціальні медіа, зокрема телеграм-канали, впливають на нашу свідомість незалежно від змісту повідомлення, його технічних характеристик і аудиторії. Вони є живим організмом суспільства, який формує наші уявлення про реальність та відображає суспільні настрої.

Телеграм-канали дозволяють нам відстежувати теми і проблеми, що стають предметом загального обговорення. Люди створюють спільноти, об'єднані спільною метою чи інтересами, і надають можливість висловлювати свою позицію та брати участь у формуванні нової реальності.

Спілкування в телеграм-каналах має свої особливості, включаючи анонімність і виражену індивідуальність авторів. Такі правила поведінки сприяють вільному обміну ідеями і консолідації суспільства навколо важливих питань [24, с.68].

Роль телеграм-каналів полягає не лише в інформуванні, а й у сприянні активній участі громадськості у різноманітних суспільних процесах.

Аналізуючи вплив соціальних медіа на формування громадської думки, важливо враховувати психологічні аспекти. Люди, які спілкуються через ці платформи, прагнуть бути почутими та прийнятими, задовольнити свою потребу в спілкуванні та належності до групи. Зв'язок з друзями чи знайомими з певних сфер, таких як політика, мистецтво або література, має велике значення для формування їхнього ідентитету.

Самоідентифікація, підтвердження власних переконань і ототожнення з однодумцями також грають важливу роль у взаємодії в мережі. Хоча спілкування відбувається в онлайн-середовищі, учасники все ж створюють свій віртуальний образ, який відображає їхню репутацію та цінності. Це є проявом самопрезентації, можливістю виразити свою індивідуальність та креативність, а також отримати підтримку від спільноти.

У телеграм-каналах люди також можуть спілкуватися про свої емоції, що може включати і негативні ситуації. Цей процес дозволяє виразити емоції, знайти співчуття та підтримку від інших. Крім того, вони можуть ділитися позитивними подіями свого життя, що спонукає до діалогу та співпраці.

Існує безліч телеграм-каналів, які спеціалізуються на розважальному контенті, а також на навчальних матеріалах. Наприклад, канали з підбірками фільмів, серіалів, книг або освітні канали для вивчення мов, маркетингу, програмування та інших сфер.

Соціальні медіа також створюють можливості для саморозвитку та обміну інформацією. Це стимулює учасників спільноти до постійного навчання та обміну досвідом. Таким чином, соціальні медіа дозволяють людям легко адаптуватися до нових форм комунікації та забезпечують шлях доступу до широкої аудиторії.

Багато підприємців використовують телеграм-канали для просування свого бізнесу, комунікації з клієнтами та організації маркетингових кампаній. Це включає як публічні, так і приватні канали, які дозволяють ефективно управляти аудиторією та залучати нових клієнтів [3].

Телеграм-канали, такі як «Гумор UA: жарти та приколи», «Гумористичний фронт», «Дорослий гумор» і подібні, активно поширюють розважливий контент, який здатний розсмішити користувачів. Меми і фотожаби, які розміщуються у цих каналах, поширюються в мережі з великою швидкістю, стаючи вірусними. Ці кумедні картинки та вдалі коментарі до них не лише розважають аудиторію, але і з гумором підходять до серйозних тем.

Огляд телеграм-каналів дозволяє помітити їхній прямий вплив на процеси демократизації суспільства, їхню здатність самоорганізовуватись і вирішувати важливі питання самостійно. Наприклад, вони стають платформою для волонтерської діяльності, допомоги хворим дітям та

військовим, збирання коштів для потребуючих, розкриття злочинів, пошук винуватців ДТП, осуд аморальних вчинків і виявлення шахрайства.

Телеграм-канали можуть вважатися одним з інститутів громадянського суспільства, які обслуговують громадські інтереси та формують громадську думку. Вони займають своє місце серед вертикальних структур громадянського суспільства, таких як політичні права громадян, політичні партії та рухи, органи місцевого самоврядування, і незалежні засоби масової інформації.

Телеграм-канали відтворюють ті самі механізми, які формують громадську думку в соціальних медіа, працюючи за принципом довіри, спільноти та відповідальності. Інформація розповсюджується через реальні та віртуальні зв'язки, набуваючи шляхом цього більшого довіри й правдивості. Особливо важливо це у сферах безпеки, здоров'я, прав людини та інших ключових аспектах.

В соцмережах обговорюються політичні питання, організовуються акції та відстоюються права. Завдяки швидкому обміну інформацією, реакція на події відбувається швидше, і це ставить під контроль дії владних структур. Соціальні медіа активізують громадську участь, налагоджують зв'язки між соціальними групами, контролюють дії влади і зроблені нею рішення більш прозорими.

Навіть якщо користувачі соцмереж лише споживають інформацію без активної участі, їхня присутність в групі все ж забезпечує вплив на їхню свідомість. Це може відбуватися через наслідування, коли люди співіснують у віртуальному просторі і реагують на те, що їхні знайомі публікують.

Також вплив може здійснюватися через навіювання, коли досягається емоційна реакція особи. Мода та чутки також грають значну роль у формуванні громадської думки, і їх поширення може мати великий вплив на свідомість групи або індивіда.

У світі соцмереж, телеграм-канали стають найбільш важливими майданчиками для різноманітних порад та взаємодопомоги, наприклад

«Гуманітарна допомога - спільнота», «TacticMedAid | Домедична допомога», «Безоплатна правова допомога» тощо.

Користувачі можуть не лише знаходити нових друзів або співрозмовників, а й шукати фахівців по різних питаннях - лікарів, репетиторів, водіїв, чи героїв, які можуть з'явитися у ток-шоу чи телевізійних сюжетах. Вони можуть знайти втрачені речі, обміняти непотрібні предмети на солодощі або вирішити непрості питання - від вибору фільму до переїзду.

Телеграм дозволяє використовувати ботів для автоматизації різних завдань, таких як отримання прогнозу погоди, курсів валют або інших корисних даних. Це робить телеграм корисним інструментом для роботи та повсякденного життя

Під час обговорень та обміну порадами користувачі не лише активно висловлюють свої думки, а й проводять дискусії, намагаючись аргументувати свої погляди. Незважаючи на абсурдність деяких запитань та відповідей, громадська думка в цьому випадку може стати важливим чинником у прийнятті рішень, оскільки вона базується на власному досвіді та думці спільноти.

Такі дії свідчать про те, що люди все більше проявляють активність та взаємодіють у віртуальному просторі. Це позитивна тенденція, яка сприяє розвитку громадянського суспільства та відкритості, необхідної для країн пострадянського простору. Соціальні медіа виступають першим кроком у цьому шляху, що допомагає суспільству рости та розвиватися.

1.3 Вплив телеграм каналів на політичні та соціальні процеси

Вплив Telegram-каналів на політичні та соціальні процеси стає все більш помітним, особливо в контексті виборчих кампаній. Ці канали стають ще однією платформою для взаємодії з виборцями та маніпулювання їхніми переконаннями.

Молодь в Україні витрачає значний час на отримання інформації з Телеграму, що може впливати на їхні виборчі уподобання. Це стало особливо помітним під час президентських виборів 2019 року, коли телеграм-канал «Команда Зеленського» виявився надзвичайно популярним, маючи значно більше підписників, ніж канал Петра Порошенка. Використовуючи ефективну комунікацію та заклики, Володимир Зеленський зміг отримати підтримку від більшості виборців, що підтверджується результатами виборів у другому турі.

Під час президентської кампанії також з'явилися нові українські телеграм-канали, які частково наслідували російський досвід. Ці канали часто публікували інсайди та коментарі до подій, що можуть впливати на громадську думку. Маніпуляція шляхом емоційного підходу, сенсаційних повідомлень та ефекту схожості використовується для залучення уваги та формування переконань аудиторії.

Значним явищем на українському ринку став розвиток анонімних каналів у Telegram. Ці канали публікують непідтверджену інсайдерську інформацію та суб'єктивні думки, які можуть впливати на громадську думку. Журналісти помітили, що тон і стиль публікацій на цих каналах часто нагадує російську пропаганду або українські ЗМІ, лояльні до політиків режиму Віктора Януковича.

Готуючись до парламентських виборів 2019 року, українські політики вирішили активно використовувати Telegram-канали для поширення інформації та впливу на громадську думку. При цьому вони використали стратегію, яку вже давно застосовують російські політики: поширення компромату про своїх опонентів через анонімні канали. За даними 2019 року,

кількість переглядів повідомлень у Telegram перевищила 166 мільйонів, що свідчить про значний вплив цих каналів.

Важливо, що традиційні українські ЗМІ також почали використовувати інформацію з Telegram-каналів як джерело новин. Наприклад, видання «Гордон» публікує огляди через популярні Telegram-канали. Цей інструмент впливу на суспільство через анонімні Telegram-канали українські пропагандисти скопіювали у російських, які вже давно використовують подібні методи.

Після парламентських виборів з'явилася хвиля анонімних каналів, які поширювали інсайдерську інформацію та клеми про політичну партію «Слуга народу». Ці канали стали основними акторами політичного процесу поширення інформації в Telegram.

Наприклад, канал «Джокер» публікував розіграші спілкування через месенджери з народними депутатами, а канал «Темний лицар» критикував партію «Слуга народу» через прихованого автора, який нібито є членом партії.

На українському ринку Telegram активно розвиваються новинні канали, які переважно намагаються заробляти на рекламі. Однак ці канали часто піддаються політичним замовленням і поширюють фейкові новини. Такі неправдиві повідомлення можуть спричинити серйозну дестабілізацію суспільства.

Telegram часто використовують для поширення екстремістського контенту та підбурювання до насильства. Наприклад, багато екстремістських груп використовують цю платформу для вербування нових членів та координації своїх дій. Це становить загрозу громадській безпеці та стабільності. Дослідження показують, що Telegram є популярною платформою серед правих екстремістів та інших радикальних груп, які використовують її для поширення своєї ідеології та організації насильницьких акцій.

Телеграм також зробив свій внесок у розвиток громадянської журналістики.

Громадянська журналістика — це діяльність непрофесійних журналістів, які беруть активну участь у збиранні, аналізі та поширенні інформації. Цей вид журналістики розвивається завдяки новітнім технологіям, зокрема інтернету та соціальним мережам, що дозволяють кожному бажаючому стати автором новин і висловити свою думку на актуальні теми.

Користувачі можуть миттєво публікувати новини та події, які не завжди висвітлюються традиційними ЗМІ. Це дозволяє громадянам бути в курсі поточних подій та отримувати інформацію з перших рук. Наприклад, під час конфлікту на сході України Telegram був важливим джерелом інформації для мешканців регіону та міжнародної спільноти.

Вплив телеграм-каналів на соціальні процеси породжує численні питання, особливо в контексті сприйняття та розповсюдження інформації. Лаконічність повідомлень у порівнянні з традиційними джерелами може спричинити нестачу контексту та вплинути на точність та об'єктивність інформації.

Відсутність бекграунду та посилань на джерела може спричинити спотворення суті повідомлень та їх сприйняттям аудиторією. На додаток до цього, фото та відео, що поширюються, можуть бути позбавлені контексту та навіть втратити свою правдивість без відповідних пояснень та посилань на джерела.

Крім того, використання вільної лексики може відбитися на атмосфері та тоні повідомлень, відокремлюючи їх від стандартів об'єктивного інформування та ведучи до маніпулятивних методів привернення уваги аудиторії. Наприклад, в рамках конфлікту загальноприйнята мова може використовувати агресивну риторичку та емоційно забарвлені висловлювання, що може перетворити інформацію на пропаганду. Такі дії ставлять під

питання об'єктивність та достовірність інформації та вимагають розмежування між емоційною реакцією аудиторії та спробами маніпуляції.

Експерти радять дотримуватися інформаційної гігієни, перевіряти інформацію в кількох джерелах та уникати яскравих заголовків.

Надавайте перевагу офіційним та відомим ЗМІ, таким як BBC, Reuters, Hromadske та Ukrainform. Ці джерела мають довгу історію надійної журналістики і ретельно перевіряють свої матеріали перед публікацією [2].

Крім того, важливо віддавати перевагу різноманітним джерелам інформації, а не обмежуватися лише традиційними каналами. Це допоможе уникнути маніпуляцій та сприятиме формуванню критичного мислення серед громадян.

Підписуйтеся на канали з хорошою репутацією та історією точних повідомлень. Серед таких каналів можуть бути офіційні канали урядових установ, міжнародних організацій та відомих журналістів. Наприклад, канали МОЗ України, ООН або особисті канали відомих журналістів можуть бути надійними джерелами інформації.

Використовуйте Telegram-боти для перевірки новин. Існують боти, які допомагають перевіряти інформацію та надають посилання на достовірні джерела. Це може бути корисним інструментом для швидкої перевірки фактів

Іншими словами, важливо навчити себе критично ставитися до інформації та вчасно перевіряти її достовірність, щоб уникнути ризику впадання у пастку фейковості та маніпуляцій.

ВИСНОВОК ДО ПЕРШОГО РОЗДІЛУ

Телеграм-канали стають дедалі важливішим інструментом комунікації з громадськістю та формування громадської думки. Їхній вплив на політичні кампанії, зокрема вибори, стає дедалі помітнішим, особливо серед молодого покоління.

Досвід України підтверджує, що телеграм-канали можуть впливати на результат виборів, поширюючи інформацію, маніпулюючи переконаннями виборців та організовуючи кампанії на підтримку кандидатів. Для маніпулювання громадською думкою використовують не лише політики, а й анонімні канали, особливо шляхом поширення брудних або фейкових новин.

Вплив телеграм-каналів на суспільні процеси відбувається за допомогою різних механізмів, таких як використання емоційних закликів, сенсаційних новин та ефекту подібності. Такий вплив може призвести до дестабілізації суспільства та загрожувати його стабільності.

Важливим аспектом у протидії методам маніпуляції та фейковим новинам, які поширюються через Telegram-канали, є розвиток критичного мислення серед громадян. Інформаційна гігієна, перевірка джерел та розширення кола використовуваних джерел можуть допомогти уникнути маніпуляцій та зберегти об'єктивність в оцінці інформації, що поширюється через ці канали.

Загалом, телеграм-канали відіграють складну та мінливу роль у формуванні громадської думки та політичних процесів. Їхній вплив може бути як позитивним, сприяючи вільному обміну інформацією та громадській мобілізації, так і негативним, спричиняючи маніпуляції та дестабілізацію суспільства. Однак при правильному підході та активній участі громадян телеграм-канали можуть стати важливим інструментом сприяння демократії та відкритості в українському суспільстві.

РОЗДІЛ II. СТРАТЕГІЇ ТА ПРАКТИКИ ВЕДЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ВІЙНИ ЧЕРЕЗ ТЕЛЕГРАМ КАНАЛИ

2.1 Використання Телеграм-каналів для поширення дезінформації та маніпуляції

У наш час боротьба за інформацію стала важливою складовою геополітичного ландшафту. Розвиток технологій та збільшення впливу соціальних мереж і месенджерів призвели до виникнення нових інструментів для розповсюдження та маніпулювання інформацією. Один з таких інструментів - телеграм-канали, які дозволяють масово розповсюджувати повідомлення.

Шляхом масового розповсюдження інформації, особа, яка має владу або контролює процес, формує в громадськості або в певній групі людей певну точку зору, загальну думку та послідовну систему логічних міркувань, які підтримують інтереси організатора інформаційної пропаганди. Внаслідок цього люди сприймають окремі факти або події відповідно до бажаного для маніпулятора контексту, формують певні переконання чи погляди на питання, що раніше були предметом суперечок або невизначеності.

У разі відсутності суперечок та наявності стійкої системи переконань, метою інформаційної війни є зародження сумнівів, суперечок та спекуляцій у наявних переконаннях. Людський розвиток передбачає, що людина завжди шукає відповіді на свої питання, існуючі суперечки, які є необхідною частиною постійних процесів пізнання.

Інформаційна війна розглядає інформацію як інструмент боротьби та засіб досягнення своїх цілей. Це нова форма військових дій, де конфлікт відбувається у сфері інформаційного простору. Інформаційна зброя, яка використовується в стратегічних інформаційних війнах, не завдає прямих фізичних пошкоджень, але може мати серйозні наслідки. Вона включає різноманітні методи та засоби, спрямовані на тимчасове або безповоротне відключення або вплив на роботу інформаційної інфраструктури [37].

Одним з перших методів інформаційної війни можна вважати пропаганду. Вона є основним механізмом у холодній війні, де використовуються в основному інформаційні засоби, оскільки фізична боротьба відсутня. Насправді, необхідність у пропаганді в холодній війні стимулювала розвиток теорії комунікацій, оскільки з'явилася потреба в розробці прикладних методів комунікації.

Пропаганда – це систематичне поширення інформації, ідей або поглядів з метою впливу на громадську думку або поведінку людей. Основні характеристики пропаганди включають цілеспрямованість, вибірковість інформації, емоційний вплив, масову комунікацію та спростування альтернативних поглядів.

Пропаганда має чітко визначену мету – зміна поведінки або переконань аудиторії у певному напрямку. Пропагандисти часто використовують односторонню інформацію, приховуючи факти, які не підходять для досягнення їхньої мети. Вони також використовують сильні емоційні аргументи для впливу на аудиторію, що може включати страх, гнів, патріотизм або інші емоційні реакції.

Пропаганда зазвичай поширюється через мас-медіа, такі як радіо, телебачення, газети, інтернет тощо. Крім того, пропаганда може намагатися дискредитувати або замовчувати альтернативні думки чи факти, що суперечать основній меті. Її можуть використовувати як уряди, так і недержавні організації, політичні партії, корпорації або інші групи з певними інтересами [28].

Французький соціолог Жак Еллюль розрізняв вертикальну та горизонтальну пропаганду. Вертикальна - це традиційний підхід, де інформація передається зверху вниз, а аудиторія пасивно сприймає її.

Горизонтальна пропаганда, за словами Еллюля, є новим явищем. Вона так називається через те, що спілкування відбувається у межах групи, без впливу ззовні. У такій ситуації всі учасники є рівними, без виділення лідера.

Еллюль виділяв дві форми горизонтальної пропаганди: китайську та групову динаміку. У китайській моделі кожен учасник має можливість висловити свою думку. Американська ж груповая динаміка спрямована на активне навчання. Учасники в таких групах навчаються демократичному спілкуванню та діяльності.

Якщо вертикальна пропаганда потребує значних масових комунікаційних засобів, то горизонтальна - великої групи людей. До речі, Еллюль вважає пропаганду ірраціональним засобом, на відміну від інформації, яка є раціональною. Цікаво, що його погляди на горизонтальну пропаганду частково співпадають з сучасним явищем соціальних мереж.

Еллюль також розрізняв політичну та соціологічну пропаганду. Політична - це техніки впливу держави, партії, адміністрації. Соціологічна ж працює на об'єднання групи через стиль життя та типи поведінки, які стають нормою.

Соціологічну пропаганду Еллюль вважає складнішою для розуміння, оскільки вона менш помітна. Якщо політична пропаганда поширює ідеологію, то соціологічна втілюється через існуючі економічні, політичні та соціальні фактори [5].

Дезінформація та маніпулювання - це стратегічно сплановані та обдумані методи обману або введення об'єкта, щодо якого спрямована інформаційна агресія, з метою впливу на його свідомість.

Ці методи досягаються шляхом тенденційного подання фактів, що означає відображення подій з упередженим нахилом або представлення інформації за допомогою спеціально підібраних правдивих даних. Зазвичай цей метод використовується для поетапного, поступового подання спеціально сформованої інформації, що підсилює напруження та підвищує емоційний тиск.

Диверсифікація, представляє собою стратегічний підхід до зміни загального суспільного мислення, ставлення спрямоване на вплив на

колективний настрій суспільства, з метою перетворення усталених концепцій про державність та патріотизм.

Цей процес може приймати різні форми: від створення невпевненості в політичному ландшафті країни або окремих регіонах до активізації кампаній проти політичного курсу, обраного правлячою елітою, з використанням міжнародних механізмів, запровадження антидемпінгових заходів та інших провокаційних судових процесів, а також застосування міжнародних санкцій за різними причинами.

Психологічний тиск представляє собою метод стимулювання вчинків, що вигідні країні, шляхом використання шантажу. Включає: загрози переслідувань, репресій, або навіть насильство, а також поширення інформації про потенційні загрози та небезпеки. Такий тиск може бути реалізований через терористичні дії та диверсії. У світовій практиці, одним з найбільш поширених методів є телефонний тероризм, коли застосовується дзвінок з фальшивою інформацією про можливе підірвання громадських об'єктів, транспорту, банків тощо.

Основними технологіями тиску в цьому контексті є шахрайство, блеф, політичні маніпуляції та рекламні кампанії, дезінформація та розповсюдження чуток [29].

Особливою формою інформаційної війни є поширення неофіційної інформації та чуток у відсутність достовірної інформації з офіційних джерел.

Провокація є ще одним методом ведення інформаційної війни, який полягає в спонуканні противника до не вигідних для нього дій.

Яскравим прикладом інформаційної війни може слугувати міждержавний конфлікт між Україною та Росією, де використовується політична та соціологічна пропаганда. Це охоплює комплекс заходів, які постійно здійснюються урядовими та неурядовими організаціями обох країн у медійному просторі України, Росії, інших країн і міжнародних організацій. Ці заходи спрямовані на отримання стратегічно-політичних переваг шляхом деморалізації або введення в оману противника, а також протистояння

заходам іншої сторони у глобальному протистоянні між Росією та Україною, а також у протистоянні Росії та «Західного світу».

Телеграм-канали стають своєрідними особистими блогами або засобами спілкування державних структур. Їх зміст часто з'являється на головних українських веб-платформах, адже вони є важливим джерелом інформації. Такі канали зазвичай не адмініструються однією особою, а групою, яка використовує спільний обліковий запис.

Кремль активно використовує телеграм для маніпулювання суспільною думкою, поширюючи дезінформацію та фейк-ньюз. Це допомагає впливати на громадську думку та залучати нових користувачів, формуючи прихильників своєї ідеології. Україні притаманні анонімні телеграм-канали, які активно поширюють фейки та пропаганду.

У сучасних умовах популярність телеграм-каналів в Україні частково зумовлена активною діяльністю спецслужб Росії, які використовують їх для поширення пропаганди та маніпулювання суспільством [39].

Проросійські телеграм-канали активно використовують агресивну мову, спрямовану на дискредитацію України та її влади, виправдання дій Росії та окупаційних режимів. Вони часто замінюють термін «влада» на «режим» при описі українських політиків та чиновників, а слово «війна» на «спецоперація» під час опису конфлікту на сході України.

Проросійські канали поширюють ідею «української кризи» або «українського конфлікту». Зараз Telegram стає все більш популярним серед українських користувачів, проте його вплив на суспільну свідомість залишається незрозумілим через його анонімність та відсутність контролю [25, с.233].

Ці телеграм-канали викликають обурення в суспільстві через розповсюдження дезінформації та маніпуляцій. У цьому контексті уряд розглядає можливість регулювання діяльності таких каналів з метою підвищення їхньої відповідальності та дотримання стандартів журналістики.

Спеціальні служби країни-агресора залучали українських громадян до створення та управління кількома політичними всенародними і регіональними каналами в месенджері Telegram. Ці канали: «Легитимний», «Резидент», «Картель», «Сплетниця», «Чорний квартал», «Політичний розклад», «Нетипичное Запорожье», «Тремпель Харьков», «Одесский фраер», «Днепр live», «Николаев live», «Херсон live», використовувалися для розповсюдження пропаганди та дезінформації [31].

Головною фігурою цієї агентурної мережі став організатор масових заворушень під час одеського «Антимайдану». Також було встановлено, що російські спецслужби надали учасникам мережі можливість самостійно розробляти механізми монетизації, в тому числі через відкриття рахунків в українських банках для отримання «гонорарів» за публікацію замовних матеріалів.

У жовтні 2021 року Рада національної безпеки і оборони України оприлюднила офіційний список українських каналів у Telegram, які просувають проросійські наративи. Це стосується каналів, таких як «Klymenko Time», «VESTI», «Шептун», «First», «Новostnoy» і багатьох інших. Також був складений і затверджений список персональних проросійських блогів у мережі Telegram.

20 жовтня 2021 року РНБО України оприлюднила «Глосарій назв, термінів та словосполучень, які рекомендовано використовувати у зв'язку з тимчасовою окупацією Російською Федерацією Автономної Республіки Крим, м. Севастополь і окремих районів Донецької та Луганської областей» [22].

Публікація цього глосарію була супроводжена координованою кампанією дискредитації з боку проросійських каналів у Telegram. Основним наративом стало приниження національної гідності українців, зокрема, Революції Гідності, яку канали називають «переворотом».

Традиційні українські засоби масової інформації також змінили свій підхід і почали використовувати інформацію з Телеграм-каналів як одне з

основних джерел новин. Наприклад, видання «Гордон» регулярно пропонує огляди популярних каналів у цьому месенджері. Ця тенденція використання анонімних Телеграм-каналів як джерела новин була позичена від українських пропагандистів, які застосовували її з російських засобів масової інформації. Експерт з інформаційних технологій Дмитрій Золотухін стверджує, що Telegram став одним з головних інструментів російської пропаганди, оскільки дозволяє створювати анонімні канали, що можуть активно використовуватися для поширення інформаційних впливів, сприятливих російським спецслужбам [15].

Багато великих українських ЗМІ, безпосередньо чи опосередковано, представляють інтереси певних груп, які мають російський пропагандистський зв'язок.

Телеграм-канал «Легітимний», створений у грудні 2018 року, нараховує 64 000 підписників. Цей канал активно поширює пропагандистські матеріали, намагаючись впливати на громадську думку через формування негативного зображення певних осіб або груп.

«Темний лицар», створений у вересні 2019 року, нараховує 79 500 підписників. Цей канал активно критикує керівництво президентської фракції «Слуга народу», намагаючись використовувати інформаційний вплив для дестабілізації політичної ситуації в Україні.

«Джокер», створений у жовтні 2019 року, нараховує 80 000 підписників. Цей канал публікує скріншоти листування з політиками й чиновниками, намагаючись впливати на громадську думку шляхом розкриття недостойних дій чи зловживань влади.

Багато анонімних каналів мають взаємозв'язок між собою, який можна відстежити через репости та згадки. Формування і поширення образів – один з типових маніпулятивних прийомів, що застосовуються в анонімних каналах, спрямований на вплив на громадську думку через створення негативного зображення певних осіб або груп [33, с.129].

Кібератаки на Telegram-канали стали важливим елементом інформаційної війни, особливо в контексті російсько-українського конфлікту. Ці атаки можуть набувати різних форм, включаючи злам акаунтів, поширення фейкових новин, фішингові атаки та розподілені атаки на відмову в обслуговуванні (DDoS-атаки). Вони спрямовані на підрив довіри до інформації, дезінформацію та психологічний вплив на населення.

Прикладом може слугувати атака на Telegram-канали українських ЗМІ та державних установ у 2022 році, коли були зламані акаунти та поширювалася неправдива інформація про ситуацію на фронті та економічне становище країни. Ці дії були спрямовані на створення паніки та дестабілізацію ситуації в Україні [26, с.162].

Згідно з дослідженням Українського кіберальянсу (УКА), російські спецслужби активно використовують Telegram для проведення інформаційних операцій. Вони створюють фейкові акаунти під виглядом офіційних джерел для поширення дезінформації. Наприклад, під час активної фази війни було виявлено десятки фейкових каналів, які поширювали неправдиві новини про військові дії, жертви серед мирного населення та інші важливі події.

Офіційні органи в Україні, такі як Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України (ДССЗІ), активно працюють над протидією таким загрозам. Вони надають рекомендації з кібербезпеки для адміністраторів Telegram-каналів, включаючи використання двофакторної автентифікації, регулярну зміну паролів та перевірку джерел інформації перед публікацією.

Використання Телеграм-каналів для поширення дезінформації та маніпуляцій стало серйозним викликом для українського інформаційного простору. Ця тенденція свідчить про необхідність уважного ставлення до джерел інформації та критичного мислення серед громадян. Необхідно підтримувати інформаційну грамотність та здійснювати перевірку інформації перед її поширенням [30, с.284].

2.2 Мобілізація груп та організація акцій через Телеграм-канали

Українські канали в Telegram, які мають найбільшу популярність, поширюють неправдиву інформацію та маніпулюють темою мобілізації, яка є особливо важливою для українців.

Експерти Інституту масової інформації виявили, що в грудні 2023 року в українському сегменті Telegram спостерігався значний приріст публікацій з темою мобілізації, зокрема, це сталося за два дні до заяви Зеленського. Ще один пік активності був після масового цитування Головнокомандувача ЗСУ Валерія Залужного стосовно планів щодо мобілізації. Проте перед Новим роком зацікавленість громадськості до цієї теми спала.

В цих каналах бракує якісної аналітики стосовно законопроекту про мобілізацію та професійних коментарів експертів. Замість цього адміністратори каналів відверто маніпулюють інформацією, використовуючи вразливість українців та підсилюючи їхню чутливість, оскільки ця тема стосується практично кожної родини.

Також було виявлено випадки поширення фейкових повідомлень про смерть українців після відвідування торгово-розважальних центрів, маніпулювання інформацією про «пакування в бус» та використання емоційно заряджених слів у повідомленнях про мобілізацію. Все це використовується російською пропагандою для своєї вигоди.

Російські пропагандисти використовують дезінформацію з анонімних українських телеграм-каналів для дискредитації України та спроби порушити процес мобілізації.

Всі ці умови стали передумовою для створення окремого сегменту телеграм-каналів, які спеціалізуються виключно на інформації про видачу повісток. Такі канали можна знайти майже в кожному обласному центрі України, а великі міста мають їх навіть більше. Підписники таких каналів не обов'язково проживають у великих містах, оскільки канали інформують і про видачу повісток у містах-супутниках, містечках і навіть селищах [17].

Читачі таких телеграм-каналів виявляють високу уважність. Вони надають не лише інформацію про місцезнаходження умовних військкомів, але і детальні описи транспорту, яким вони переміщуються, включаючи номери автомобілів.

Потік новин щодо діяльності працівників ТЦК іноді стає настільки інтенсивним, що дуже важко відрізнити реальних військкомів від звичайних військових [27].

Телеграм-канали стали також важливим інструментом для організації кампаній, благодійності та збору коштів в Україні, особливо в умовах війни та політичної нестабільності. Завдяки своїм характеристикам, таким як: швидке поширення інформації, анонімність та широке охоплення, ці платформи стали ключовими для мобілізації громадян та координації соціальних ініціатив.

В Україні Telegram-канали активно використовуються для організації протестів та громадських акцій. Вони забезпечують швидку координацію учасників, дозволяють миттєво отримувати інформацію про час і місце проведення заходів, а також оперативно змінювати плани в разі потреби.

Особливо часто канали використовуються для збору коштів, волонтерства та інформування про потреби солдатів і цивільного населення.

Наприклад, фонд «Повернись живим» активно використовує Telegram для збору пожертв на підтримку українських збройних сил, поширення інформації про необхідну допомогу та звітування про використання коштів [32].

Фонд Мир і Ко - допомагає військовим та переселенцям на Донбасі, постачаючи продукти, одяг, захисне обладнання та медичні засоби [11].

Фонд KSE - переключився на підтримку армії, збираючи кошти на захисне обладнання та медичну допомогу [9].

Фонд Сергія Притули - надає армії необхідне обладнання, координуючи зусилля та забезпечуючи логістику [20].

Армія SOS - забезпечує військових спеціалізованими картами та обладнанням для розвідки [19].

Save Ukraine - закуповує оптичні прилади та інше обладнання для армії [14].

Фонд Коло - займається закупівлею захисної амуніції та обладнання для військових [8].

Організації, як-от «Волонтери Поділля» та інші регіональні ініціативи, використовували Телеграм для координації збору гуманітарної допомоги. Через канали поширювали інформацію про потреби в одязі, їжі, медикаментах та інших життєво необхідних речах. Це дозволило ефективно збирати та розподіляти допомогу серед переселенців та тих, хто залишився в зоні бойових дій.

У критичних умовах, коли бойові дії відбувалися в безпосередній близькості до населених пунктів, Телеграм-канали стали важливим засобом координації евакуації населення. Наприклад, канали, створені місцевими органами влади та волонтерами, надавали інформацію про евакуаційні маршрути, місця збору та необхідні документи. Це допомогло багатьом людям безпечно залишити небезпечні райони.

Багато акцій було організовано для підтримки внутрішньо переміщених осіб. Через Телеграм-канали збирали інформацію про потреби ВПО, організовували збори необхідних речей та поширювали інформацію про доступні ресурси, такі як житло, їжа та медична допомога.

Після деокупації деяких територій, волонтерські організації почали акції з реконструкції зруйнованих районів. Телеграм-канали використовували для координації робіт, збору коштів на будівельні матеріали та залучення волонтерів для проведення робіт. Це допомогло швидко відновити інфраструктуру та забезпечити повернення людей до своїх домівок [10].

Але треба бути обережними, щоб не натрапити на шахраїв. В коментарі для MediaSapiens Ігор Розкладай, що є експертом з медійного права та модератором контенту в соцмережах, висловив думку, що розповсюдження

оголошень з ознаками фейковості про соціальні виплати у соцмережах, зокрема в телеграм-каналах, є спробою привернути більше підписників. Він наголосив, що ця стратегія полягає у маніпулюванні чутливими темами, такими як соціальні виплати, і спостерігається на різних платформах. Це крос-платформенна практика, спрямована на штучне збільшення кількості підписників шляхом накрутки.

Експерт наголосив на важливості перевірки автентичності джерел поширення інформації та застеріг від передачі чутливих даних, які можуть бути використані шахраями та дезінформаторами [1].

Мобілізація через телеграм-канали значно підвищує ефективність громадянських мобілізацій, оскільки дозволяє великій кількості людей швидко і безпечно координувати свої дії.

Це особливо важливо в авторитарних режимах, де традиційні медіа можуть контролюватися урядом. Telegram надає альтернативний канал для поширення інформації, що сприяє підвищенню громадянської активності та участі в демократичних процесах.

2.3 Взаємодія з іншими платформами та каналами комунікації для підсилення впливу

Телеграм-канали набули широкого поширення як засіб комунікації завдяки своїй зручності, можливості анонімного обміну інформацією та відсутності суворої цензури.

Просування каналу у Telegram через якісний контент виявляється ефективним методом привертання й утримання аудиторії. Важливо формувати матеріали, що зацікавлять вашу цільову аудиторію та сприятимуть взаємодії з нею [34, с.184].

Перед початком створення контенту для каналу перш за все слід з'ясувати, хто є ваша цільова аудиторія. Важливо розуміти, які інтереси, потреби і проблеми мають потенційні підписники, і що вони очікують побачити на вашому каналі. Це дозволить вам створювати контент, який буде максимально актуальним і привабливим для вашої цільової аудиторії.

Визначення цільової аудиторії вимагає кількох ключових кроків: Демографічний аналіз, психографічний аналіз, аналіз проблем і потреб та аналіз конкурентів.

Демографічний аналіз передбачає визначення віку, статі, місця проживання, рівня освіти та інших демографічних характеристик потенційних читачів каналу. Використовуючи ці дані, можна краще зрозуміти, для кого створювати контент.

Психодинамічний аналіз дозволяє дослідити інтереси, цінності, спосіб життя та поведінку цільової аудиторії, а також краще зрозуміти її мотивацію та пріоритети. Аналіз проблем і потреб допомагає виявити проблеми та потреби вашої аудиторії, щоб створити корисний і релевантний контент.

Аналіз конкурентів передбачає вивчення каналів-конкурентів, орієнтованих на схожу аудиторію, що допоможе зрозуміти, що працює, а що ні.

Зібравши та проаналізувавши дані про свою цільову аудиторію, необхідно створити детальний профіль (або кілька профілів) потенційних

читачів. Профіль повинен містити інформацію про вік, стать, місцезнаходження, освіту, рід занять, інтереси та хобі, уподобання щодо контенту, а також проблеми та потреби, які вони хотіли б вирішити за допомогою вашого телеграм-каналу. Знання своєї цільової аудиторії дозволяє створювати релевантний контент, який відповідає її інтересам і потребам, обирати правильний формат контенту (відео, статті, інфографіка тощо), оптимізувати маркетинг і покращити взаємодію з підписниками.

Після цього оберіть тематику вашого каналу. Контент повинен бути зорієнтований на певну тематику, щоб привернути аудиторію, яка цікавиться цією темою. Визначення яскравої і чітко вираженої тематики допоможе сконцентруватися і створити якісний і інформативний контент.

Для ефективного керування контентом на каналі важливо розробити план контенту. Визначити типи контенту, які ви будете створювати, чи то статті, зображення, відео, опитування і т. д., і встановити, з якою регулярністю ви плануєте їх публікувати. Для підтримання інтересу аудиторії протягом всього року необхідно створити сезонний або тематичний календар контенту.

Слідкувати за якістю контенту, звертаючи увагу не лише на текст, а й на граматику, структуру, дизайн і технічні аспекти, такі як швидкість завантаження веб-сторінки, якщо у вас є сайт.

Важливим аспектом також є взаємодія з аудиторією. Відповіді на коментарі та повідомлення від підписників, створюють взаємодію і лояльність [7].

Постійно враховуйте відгуки і пропозиції аудиторії при плануванні майбутнього контенту, таким чином, демонструючи, що ви слухаєте і цінуєте думку аудиторії.

Продумайте унікальні заголовки і описи для кожного анонсу, що мотивуватимуть підписників перейти на Telegram і дізнатися більше.

Використання хештегів також допомагає збільшити видимість вашого контенту. Вивчайте популярні хештеги у вашій ніші і використовуйте їх у

постах. Створення власних унікальних хештегів, також може привернути аудиторію.

Взаємодія Telegram-каналів з іншими платформами та каналами комунікації є ключовим фактором збільшення їхнього впливу. Цей процес відбувається через кілька механізмів.

Телеграм-канали інтегруються з такими соціальними мережами, як Facebook, Twitter, Instagram та LinkedIn. Багато власників каналів використовують крос-публікацію для поширення контенту. Наприклад, посилання на пости, опубліковані в Telegram-каналі, можна публікувати на інших платформах, що дозволяє залучати нових підписників і збільшувати охоплення аудиторії. Крім того, інтеграція з іншими платформами соціальних мереж дозволяє створювати багатоканальні комунікаційні кампанії для більш ефективного охоплення цільових аудиторій.

Взаємодія з месенджерами, такими як WhatsApp, Viber та Signal, є ще одним важливим аспектом. Використання різних месенджерів забезпечує кращий доступ до інформації для різних груп користувачів, які можуть надавати перевагу певним платформам. Менеджери Telegram-каналів можуть створювати групи в інших месенджерах для обговорення контенту, підвищуючи рівень взаємодії та залучення аудиторії [38].

Інтеграція з веб-сайтами та блогами дозволяє Telegram-каналам збільшити свій вплив. Власники Telegram-каналів часто використовують віджети та кнопки підписки на своїх сайтах, що полегшує процес реєстрації для відвідувачів. Блоги та новинні сайти також можуть використовувати контент з Telegram-каналів як джерело новин, розширюючи аудиторію каналу.

Співпраця з іншими Telegram-каналами - ще один ефективний метод. Канали можуть обмінюватися контентом, проводити спільні акції або рекламні кампанії, що дозволяє їм залучати нових підписників і підвищувати впізнаваність каналу. Така співпраця часто призводить до синергетичного ефекту, коли взаємодія між каналами покращує їхні загальні показники.

Використання ботів та автоматизованих систем дозволяє оптимізувати взаємодію з аудиторією. Важливим аспектом використання чат-ботів є їхня здатність надавати персоналізовані відповіді та послуги кожному окремому користувачеві. Чат-боти здатні збирати та аналізувати дані про своїх співрозмовників, розуміючи їхні потреби, вподобання та попередню взаємодію з ботом. На основі цих даних вони можуть надавати персоналізовані рекомендації, відповідати на запитання і навіть підлаштовувати свій стиль спілкування під індивідуальні особливості кожного користувача.

Крім того, чат-боти забезпечують швидку та доступну підтримку аудиторії в будь-який час доби. Вони можуть миттєво відповісти на запитання або вирішити проблему, навіть у вихідні або вночі. Це створює у аудиторії враження надійності та доступності, формує довіру та лояльність. Боти можуть автоматично надсилати оновлення, відповідати на запитання користувачів, проводити опитування тощо. Це не тільки полегшує роботу менеджера каналу, але й підвищує рівень залученості та задоволеності аудиторії [6].

Незважаючи на великі переваги, інтеграція Telegram-каналів з іншими платформами є складним завданням. Журналістам потрібно адаптувати контент до різних форматів і переконатися, що він відповідає різним вимогам платформ. Це вимагає додаткових ресурсів і часу. Але переваги багатоканальної комунікації, такі як більше охоплення та залучення аудиторії, значно переважають ці виклики.

Завдяки інтеграції з різними платформами та використанню сучасних технологій телеграм-канал став важливим засобом комунікації в Україні, особливо під час війни, коли швидкість та ефективність передачі інформації є ключовими [21].

ВИСНОВОК ДО ДРУГОГО РОЗДІЛУ

Телеграм-канали стали ключовим засобом комунікації через зручність, можливість анонімного обміну інформацією та відсутність суворої цензури. Вони широко поширені і використовуються для найрізноманітніших цілей - від поширення новин до організації благодійних заходів і демонстрацій. Однак вони також стали платформою для дезінформації та маніпуляцій, особливо в контексті політичних і військових конфліктів.

Аналіз показує, що російська пропаганда активно використовує українські анонімні телеграм-канали для поширення фейкових новин та маніпулювання інформацією про мобілізацію, що посилює суспільну тривогу та впливає на громадську думку.

В умовах війни та політичної нестабільності в Україні телеграм-канали використовуються не лише для поширення дезінформації, але й для організації кампаній, збору коштів та координації волонтерської діяльності. Це ілюструє подвійну природу цих платформ, які можуть бути як інструментом підтримки громадських ініціатив, так і інструментом пропаганди.

Для ефективного використання телеграм-каналів важливо розуміти цільову аудиторію, створювати релевантний контент і взаємодіяти з підписниками на постійній основі. Інтеграція з іншими соціальними мережами та використання автоматизованих систем, таких як чат-боти, може допомогти збільшити охоплення та підвищити ефективність комунікації. Однак важливо бути уважним до надійності джерел інформації та уникати поширення конфіденційних даних, які можуть бути використані шахраями.

Загалом телеграм-канали стали важливим елементом інформаційного простору в Україні, особливо під час війни. Вони забезпечують швидке поширення інформації та ефективну координацію дій цивільного населення, але зміст і джерела інформації потребують ретельного моніторингу.

ВИСНОВКИ

У результаті виконання поставлених завдань було визначено такі ключові аспекти, що характеризують телеграм-канали як засіб ведення інформаційної війни:

1. Телеграм-канали характеризуються зручністю, можливістю анонімного обміну інформацією та відсутністю жорсткої цензури, що робить їх популярними серед користувачів, які цінують свободу слова та швидкий доступ до інформації. Канали можуть бути як публічними, так і приватними, що дозволяє їм адаптуватися до різних потреб аудиторії. Ще однією особливістю Telegram-каналів є їхня здатність миттєво поширювати інформацію серед великої кількості підписників.

2. Телеграм-канали відіграють важливу роль у формуванні громадської думки. Швидкість поширення інформації та високий рівень залученості аудиторії означає, що Telegram-канали можуть впливати на сприйняття подій, формування певних поглядів і настроїв. Анонімність адміністраторів дозволяє їм поширювати як достовірну інформацію, так і фейкові новини, які можуть суттєво впливати на громадську думку та викликати масштабні дискусії.

3. Телеграм-канали активно використовуються для впливу на політику та маніпулювання громадською думкою. Вони стали важливим інструментом під час політичних криз та виборчих кампаній, дозволяючи швидко поширювати пропаганду та координувати дії прихильників. Телеграм-канали також впливають на суспільні процеси, використовуючись для організації демонстрацій, благодійних акцій та інших громадських ініціатив.

4. Стратегії та практики ведення інформаційної війни через телеграм-канали включають використання ботів для автоматизації поширення контенту, застосування фейкових новин та дезінформації, а також використання психологічних прийомів для маніпуляції свідомістю аудиторії.

Телеграм-канали можуть служити платформою для ведення інформаційних атак на конкурентів або політичних опонентів. Важливу роль відіграє також використання мемів, вірусних відео та інших форм контенту, які можуть швидко поширюватися і привертати увагу широкої аудиторії. Такі методи дозволяють ефективно впливати на громадську думку та створювати потрібний наратив.

5. Можливості мобілізації груп та організації акцій через телеграм-канали є надзвичайно високими. Завдяки своїй швидкості та ефективності, телеграм-канали дозволяють координувати дії великих груп людей в режимі реального часу. Вони можуть бути використані для організації флешмобів, протестів, зборів, а також для розповсюдження інформації про місце та час проведення акцій. Здатність телеграм-каналів швидко розповсюджувати інформацію та підтримувати контакт між учасниками дозволяє їм ефективно мобілізувати людей для спільних дій, що є важливим аспектом в умовах політичної нестабільності або соціальних змін.

6. Інтеграція телеграм-каналів з іншими соціальними мережами, месенджерами та веб-сайтами може збільшити охоплення аудиторії та вплив контенту. Крос-постинг, співпраця з іншими каналами та використання чат-ботів для автоматизації взаємодії допомагають підвищити ефективність комунікаційних кампаній. Це дозволяє створювати багатоканальні стратегії, які є більш ефективними в сучасному інформаційному просторі.

Таким чином, Telegram-канали є потужним інструментом у сучасному інформаційному просторі, який може суттєво впливати на громадську думку, політичні та соціальні процеси. Використання Telegram-каналів для поширення інформації, агітації та інформаційної війни потребує ретельного аналізу та відповідального підходу, оскільки може принести як користь, так і значну шкоду.

З одного боку, Telegram-канали дозволяють швидко та ефективно поширювати важливу інформацію, організовувати громадські ініціативи, координувати волонтерські проекти та забезпечувати прозорість прийняття

рішень. Цей інструмент можна використовувати для мобілізації великих груп людей, підвищення обізнаності про актуальні проблеми та сприяння соціальним змінам.

З іншого боку, Telegram-канали можуть стати платформою для дезінформації, маніпуляцій та пропаганди. Вони можуть використовуватися для поширення фейкових новин, створення неправдивих наративів і створення паніки серед населення. Телеграм-канали особливо небезпечні в умовах інформаційної війни, оскільки вони можуть бути інструментом дестабілізації країни або регіону.

Тому важливо, щоб користувачі та адміністратори Telegram-каналів розуміли відповідальність, яку несе цей інструмент. Важливо впроваджувати механізми перевірки інформації, забезпечувати прозорість джерел та відповідально підходити до публікації контенту. Тільки так можна забезпечити позитивний вплив Telegram-каналів на суспільство та мінімізувати потенційні ризики.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Не вірити анонімним джерелам зовсім»: як телеграм-канали поширюють фейки та маніпулюють нами [Електронний ресурс]. URL: <https://shpalta.media/2021/12/16/ne-viriti-anonimnim-dzherelam-zovsim-yak-telegram-kanali-poshiryuyut-fejki-ta-manipulyuyut-nami/> (дата звернення: 15.04.2024).
2. Britannica. Telegram cloud-based messaging app [Електронний ресурс]. URL: <https://www.britannica.com/topic/Telegram-software> (дата звернення: 18.05.2024).
3. Business site. Telegram-канал – огляд можливостей і як його розкрити з нуля [Електронний ресурс]. URL: <https://www.site2b.ua/ua/web-blog-ua/telegram-kanal-oglyad-mozhливостей-i-yak-jogo-rozkrutiti-z-nulya.html> (дата звернення: 16.05.2024).
4. Cherniavska L. V., Danyliuk N. O. Telegram as the instrument of digitalization of ukrainian masmedia // Vcheni zapysky Tavrijskoho nacionalnoho universytetu imeni V. I. Vernadskoho. Seriya: Filolohiya. Zhurnalistyka. 2021. No. 6(3). P. 192–198.
5. Ellul J., Kellen K., Lerner J. Propaganda: the formation of men's attitudes. New York: Knopf, 1965.
6. Gerabot. Утримання клієнтів за допомогою чат-ботів: майстерність комунікації в епоху цифрових технологій [Електронний ресурс]. URL: https://gerabot.com/article/utrimannya_klntiv_za_dopomogoyu_ch_atbotiv_maisternist_komunikacii_v_erohu_cifrovih_tehnologii (дата звернення: 16.05.2024).
7. Idea Digital. Як створити і просувати телеграм-канал для вашого бізнесу [Електронний ресурс]. URL: <https://ideadigital.agency/blog/telegram-kanal-dlya-vashogo-biznesu/> (дата звернення: 14.05.2024).
8. KOLO [Електронний ресурс]. URL: https://koloua.com/?utm_source=google&utm_medium=cpc&utm_campaign=kolona_search-brand-kolo-

funds_ukraine&utm_term=%D1%84%D0%BE%D0%BD%D0%B4%20kolo&gad_source=1&gclid=CjwKCAjw9cCyBhBzEiwAJTUWNR5mQC03A_TKVvhZ1aURsRIPXZMMYIYwbJ2zIqY5wrHsW-6s5NA-PBoCN28QAvD_BwE (дата звернення: 10.05.2024).

9. KSE Foundation [Електронний ресурс]. URL: <https://foundation.kse.ua/> (дата звернення: 10.05.2024).

10. Kyivstar business hub. Хочете допомогти українцям? Добірка благодійних фондів та організацій [Електронний ресурс]. URL: <https://hub.kyivstar.ua/articles/hochete-dopomogty-ukrayinczyam-dobirka-blagodijnyh-fondiv-ta-organizaczij> (дата звернення: 14.05.2024).

11. MIR & CO FOUNDATION [Електронний ресурс]. URL: <https://mirco.com.ua/> (дата звернення: 10.05.2024).

12. Mudra I., Kukharska O. Messengers as a promising platform for media content distribution // Bulletin of Lviv Polytechnic National University: Journalism. 2021. № 1(1). С. 49-55. [Електронний ресурс]. URL: <https://science.lpnu.ua/sjs/all-volumes-and-issues/number-1-2021/messengers-promising-platform-media-content-distribution> (дата звернення: 10.05.2024).

13. Mydovidka.com. Що таке Телеграм: основні можливості і правила використання [Електронний ресурс]. URL: <https://mydovidka.com/telegram/shho-o-take-telegram-osnovni-mozhlivosti-i-pravila-vikoristannya/> (дата звернення: 18.05.2024).

14. SAVEUA [Електронний ресурс]. URL: <https://saveua.in.ua/uk> (дата звернення: 10.05.2024).

15. Telegram: інструмент комунікації з громадськістю чи засіб передвиборчих маніпуляцій? [Електронний ресурс]. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-presshall/2724926-telegram-instrumentkomunikacii-z-gromadskistusi-zasib-peredviborcih-manipulacij.html> (дата звернення: 11.04.2024).

16. Telegram: історія створення месенджера, боти та блокування сервісу [Електронний ресурс]. URL: <https://24tv.ua/tech/telegram-bot-shho-tse->

istoriya-stvorenniya-oglyad-na-telegram-kanali_n1343625 (дата звернення: 11.04.2024).

17. Texty.org.ua. Пастка страху. У кожному великому місті є телеграм-канали, які пишуть, де вручають повістки [Електронний ресурс]. URL: <https://texty.org.ua/articles/110729/pastka-strahu-u-kozhnomu-velykomu-misti-ye-telehram-kanaly-yaki-pyshut-de-vruchayut-povistky/> (дата звернення: 05.05.2024).

18. Амзін А., Курилицька Д., Лосєва Н., Гатов В., Паранько С., Силантьєва О., Галустьян А., Паркс М., Кастельс М. Як нові медіа змінили журналістику. Гуманітарний університет, 2012-2016. С. 304.

19. Армія SOS [Електронний ресурс]. URL: <https://armysos.com.ua/uk/> (дата звернення: 10.05.2024).

20. Благодійний фонд Сергія Притули [Електронний ресурс]. URL: <https://prytulafoundation.org/> (дата звернення: 10.05.2024).

21. Васильченко В. М. Громадянська медіадипломатія в реаліях сучасності // Матеріали Міжнародної науково-технічної конференції «АВІА2023» (18–20 квітня 2023 року). Київ: ФМВ, 2023.

22. Глосарій назв, термінів та словосполучень, які рекомендовано використовувати у зв'язку з тимчасовою окупацією Російською Федерацією Автономної Республіки Крим, м. Севастополь і окремих районів Донецької та Луганської областей [Електронний ресурс]. URL: <https://www.rnbo.gov.ua/files/2021/ГЛОСАРІЙ.pdf> (дата звернення: 17.04.2024).

23. Городенко Л. М. Нові медіа: журналістика чи комунікація? // Current issues of mass communication. 2013. Issue 14. С. 65. [Електронний ресурс]. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apmk_2013_14_15 (дата звернення: 17.04.2024).

24. Городенко Л. М. Комунікативні парадигми розвитку мережевих соціальних спільнот. Інформаційне суспільство. 2014. Вип. 19. С. 68–72.

25. Гулай В. В. Загрози інформаційно-психологічній безпеці особи в реаліях інформаційно-психологічної війни як складової гібридної війни Російської Федерації проти України. Військово-науковий вісник. 2016. Вип. 25. С. 233–244.

26. Гуржій С. В. Сучасні загрозові тенденції використання Telegram-каналів на шкоду державним інтересам. Інформація і право. 2021. № 4(39). С. 162-169.

27. Детектор Медіа. ІМІ: Найпопулярніші в Україні телеграм-канали поширюють фейки про мобілізацію та заробляють на чутливій для українців темі [Електронний ресурс]. URL: <https://detector.media/infospace/article/221863/2024-01-18-imi-naupopulyarnishi-v-ukraini-telegram-kanaly-poshyruyuyut-feyky-pro-mobilizatsiyu-ta-zaroblyayut-na-chutlyviv-dlya-ukraintsiv-temi/> (дата звернення: 05.05.2024).

28. ДМ Media sapiens. Інформаційні війни: тенденції та шляхи розвитку [Електронний ресурс]. URL: <https://ms.detector.media/manipulyatsii/post/6479/2012-08-12-informatsiyni-viyny-tendentsii-ta-shlyakhy-rozvytku/> (дата звернення: 28.04.2024).

29. Лігачова Н., Черненко С., Іванов В., Дацюк С. Маніпуляції на ТБ. Маніпулятивні технології в інформаційно-аналітичних телепрограмах українського телебачення: моніторинг, рекомендації щодо захисту від впливу та запобігання застосуванню. Принципи відкритої редакційної політики телеканалів. Київ: Інтерньюз-Україна, 2003. [Електронний ресурс]. URL: https://detector.media/php_uploads/files/books/kniga_tb_terror.pdf (дата звернення: 20.04.2024).

30. Лозниця С. Маніпуляція як явище: людина перед небезпекою численних впливів. Вісник Львівського університету. Філософсько-політологічні студії. 2011. Вип. 1. С. 284–292.

31. Майже ЗМІ. Як телеграм маніпулює [Електронний ресурс]. URL: <https://imi.org.ua/monitorings/majzhe-zmi-yak-telegram-manipulyuyue-audytoryeuy-i49222> (дата звернення: 15.04.2024).

32. Повернись живим [Електронний ресурс]. URL: <https://savelife.in.ua/about-foundation/> (дата звернення: 05.05.2024).
33. Поляков О. М. Особливості протидії поширенню деструктивного контенту. Інформація і право. 2023. № 1(44). С. 129-141.
34. Соціальні мережі як чинник розвитку громадянського суспільства: монографія / О. С. Онищенко, В. М. Горовий, В. І. Попик [та ін.]. Київ: НБУВ, 2013. 220 с.
35. Українська правда. Інформаційна війна-зброя масового знищення! [Електронний ресурс]. URL: <https://www.pravda.com.ua/rus/articles/2006/04/20/4399050/> (дата звернення: 25.04.2024).
36. Фісенко Т. В. Соціальні інтернет-мережі як засіб задоволення інформаційних потреб. Інститут журналістики, 2010. С. 190-194.
37. Як в Україні з'явилася сітка анонімних Telegram-каналів [Електронний ресурс]. URL: <https://biz.censor.net/r3151221> (дата звернення: 20.04.2024).
38. Як вести Telegram-канал правильно [Електронний ресурс]. URL: <https://sendpulse.ua/blog/how-to-run-a-telegram-channel> (дата звернення: 11.04.2024).

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Види дописів у телеграм-каналах

Рисунок 1. Пост із текстом та двома посиланнями

Рисунок 2. Просто текст: без виокремленого заголовка, емодзі, тегів, реакцій

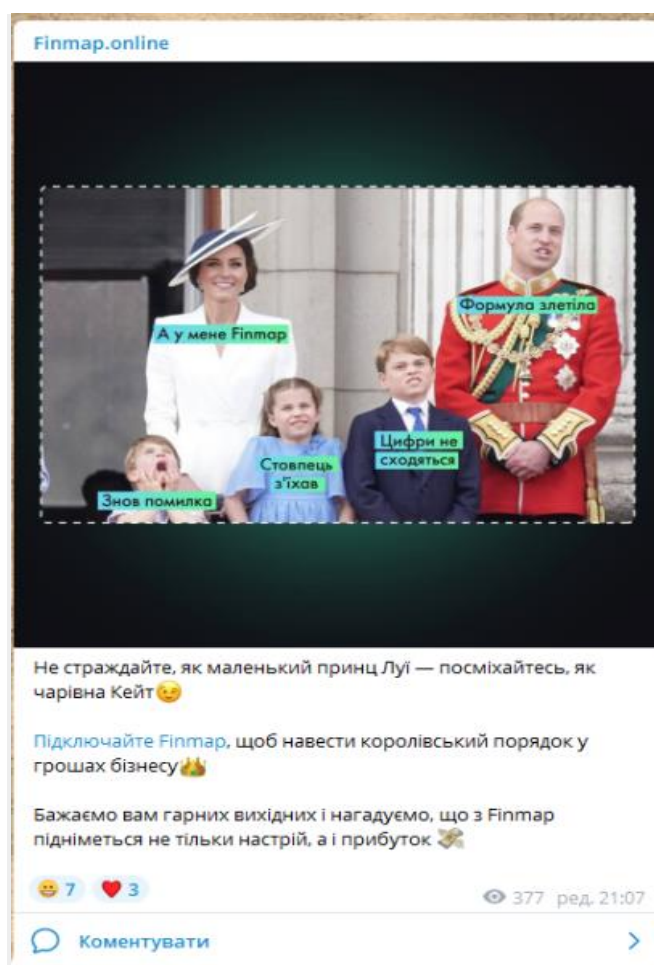

Рисунок 3. Короткий пост з ілюстрацією

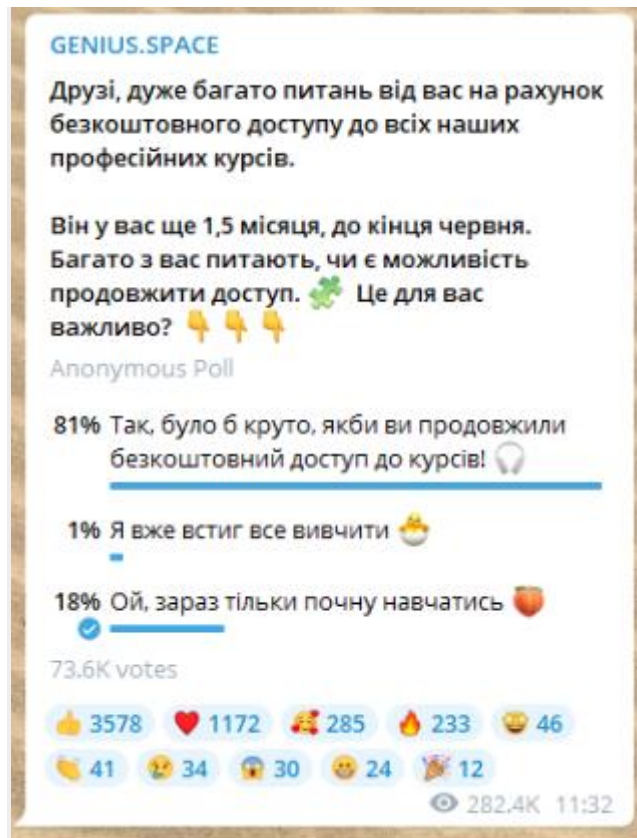

Рисунок 4. Опитування, створене базовою можливістю Telegram